

Netiketa

Úvod

Internet je globální počítačová síť s uživateli ze všech koutů světa. To znamená, že lidé s různým sociálním a kulturním zázemím mají možnost využívat všechny části internetu, ať už se skutečně zdroje nacházejí kdekoli na světě. Ve společnosti existují různé zvyky nazývané také etiketa, jimiž se řídí způsoby našeho chování. Etiketa je obecný název všech malých věcí, jenž utvářejí názory jiných lidí na to, kdo jsme. Jak jednáme, jak mluvíme a jaký je správný způsob se chovat.: Toto jsou často tak prosté věci, že jim vůbec nevěnujeme pozornost. Ale co je správné chování v naší společnosti a kultuře, není vždy evidentně správný způsob v jiných částech světa, nebo na Internetu.

Internet je svět ve smyslu, že všichni jeho uživatelé pocházejí z celého světa. To znamená, že ten způsob, jakým se chováte doma – vaše etiketa, nemusí být nutně ten správný způsob, jak se chovat na Internetu. Internet má svou vlastní etiketu nazývanou obecně netiketa. Kultura, kterou uživatelé na Internetu vytváří, se tolik neliší od naší vlastní společnosti, ale anonymita Internetu činí jednodušší pro uživatele špatně si něco vykládat a špatně porozumět jeden druhému. Snadno se zapomíná, že tam jsou lidé, jako vy, za anonymními dopisy v elektronické poště (e-mailech), newsposts a chatech. Kvůli tomuto je důležité respektovat jiné uživatele a dodržovat pravidla, které netiketa předepisuje. Nedodržení toho obvykle má za následek prudkou reakci a informaci od ostatních uživatelů.

První pravidlo netikety je vstříbnost takovou informaci. Neustávající nedodržování netikety by nakonec vedlo k uvědomění poskytovatele Internetu (Internet Provider) a mohlo by mít za následek zamezení přístupu k Internetu. Uživatelé se ukázali jako nezasluhující si společnosti dobré komunity, z které se Internet skládá.

Netiketa

Jak se chovat na Internetu

Čiň druhým to, co chceš, aby bylo činěno tobě. Internet je anonymní. Váš pohled na internet a jeho uživatele je vaše obrazovka. Když lidé mluví jeden k druhému, z očí do očí nebo po telefonu, existuje řada pomůcek, které pomáhají účastníkům porozumět náladě lidí, kteří s vámi hovoří. Tón hlasu a výrazy obličeje nám pomáhají udělat si správný obraz toho, co lidé na druhé straně říkají.

Na Internetu vše co máme k dispozici je text. Co napíšeme, to si příjemce přečte. Nezáleží na to, jestli jsme našťvaní, sarkastičtí, smějeme se nebo pláčeme. Pouze to, co píšeme je věc, kterou příjemce si může vyložit. Existují nějaké pomůcky – smajlíci – kteří mohou být použiti k vyjádření různých nálad. Ale smajlík je stále pouze jen několik znaků na obrazovce. Z tohoto důvodu je důležité, abychom byli přesní, když komunikujeme. Je také důležité nepoužívat anonymitu Internetu k proklínání, napadání nebo nadávání jiným uživatelům Internetu. Nikdy neříkejte na Internetu to, co by jste neřekli druhému z očí do očí. To je dobré pravidlo. Dokonce, i když vy, z nějakého důvodu, máte pocit, že by jste mohli říci něco velmi sprostého nebo zlomyslného z očí do očí jiné osobě, snažte se tak nečinít prostřednictvím Internetu. Jiný důvod proč se chovat slušně na Internetu je, že vaše komunikace je elektronická – vaše slova jsou napsaná a z toho důvodu uložitelná na jiném místě na Internetu, kde je nemůžete ovládat. To také znamená, že vaše slova mohou být kopírovaná a zaslána osobám, které neznáte. Co řeknete dnes, může se vám vrátit jako velmi nepříjemné překvapení zítra.

Chovej se na Internetu jako jednáš v každodenním životě

V normálním životě většina lidí dodržuje zákony, ať již protože je to správné nebo se bojí, že by byli chyceni. Na Internetu šance být chycen se mohou zdát mizivé. Jestliže zapomenete, že za textem na vaší obrazovce jsou lidé, je snadné uvěřit, že na Internet se vztahují nějaké nižší formy morálky. To je špatné. Etiketa na Internetu se může lišit od skutečného života, ale nemůžeme to brát jako něco druhořadého. Lidé, kteří říkají „cokoliv může provést s úspěchem je povoleno“ se mýlí. Jestliže jste sváděni k učinění něčeho nezákonného na Internetu, nebo něčeho morálně pochybného, pak je více než pravděpodobné, že je to porušení netikety.

Snažit se nabourat do jiných počítačových systémů, posílat přes internet řetězové maily, účastnit se pyramidové hry, a podobně se rozhodně neschvaluje, a v mnoha případech povede k varování, nebo dočasnému pozastavení.

Co je správné, nemusí být vždy správné

Různé země mají různé zvyky. Tím samým způsobem se netiketa liší na různých částech Internetu. Z tohoto důvodu dobré pravidlo k dodržování je kontrolovat věci před tím, než se jich účastníte. Jestliže se zúčastníte newsgroup, připojíte se k chatovému serveru, nebo budete zasílat emaily na mailing list, vyčkejte, aby jste viděli, jak se chovají ostatní ve skupině, chat roomu (diskusní skupině) nebo na mailing listu. Na jaké úrovni je konverzace vedena? Je konverzace profesionální? Uvolněná? Napjatá? Když budete mít názor na to, jak ostatní jednájí, uděláte si představu, jak jednat.

Šetřete čas a šířku pásma. Termín „šířka pásma“ na Internetu ve skutečnosti nahrazuje kapacitu spojení, jenž přenáší informace k vám a od vás. Proti je v zájmu každého zachovávat šířku pásma, což znamená používat ho co nejúčinněji je to možné. Šířka pásma může také nahrazovat místo na pevném disku nebo paměť na serverech na Internetu. Nenezbytná pošta, dlouhé citování předcházejících, dříve napsaných sdělení, nebo sdělení skupinám, kde je to mimo předmět hovoru, to jsou všechno příklady špatného využití šířky pásma. A to je, na rozdíl od toho, ztráta času pro stovky, někdy tisíce, jiných uživatelů, kteří vyhledávají a čtou, co jste napsali.

Jestliže jsem součástí určité newsgroup, IRC-channel nebo adresáře (mailing list), jste tam, aby jste debatovali o tématech jmenovaných komunikačních kanálů.

Přemýšlejte komu zasíláte články, texty a informace. Je osoba /newsgroup /chat channel tím pravým příjemcem pro to, co posíláte?

V elektronickém médiu je neuvěřitelně jednoduché kopírovat a rozšiřovat informace, ale pouze protože je to jednoduché, neznamená, že by jste to tak měli dělat.

Vytvořte si dobrý image na Internetu

Anonymita Internetu není jen špatná. Jedním z požitků je, že vaši spoluuživatelé vás nemohou posuzovat podle barvy vašich vlasů, barvy očí, barvy pleti, výšky, váhy, vkusu v oblékání nebo věku. Místo toho je to kvalita toho, co píšete, což určí, jak ti ostatní vás budou vnímat. Nikdo neočekává, že každý uživatel bude nový William Shakespeare. Ale při dobrém formulování toho, co říkáte, nejen že vás budou ostatní uživatelé

respektovat, ale také číst a zaujme je, co jste napsali. Neposílejte vášnivé výlevy vzteku. Poslat „nenávidím američany“ do americké newsgroup je pozvánkou na slovní bitvu. To není k ničemu.

Podělte se o své znalosti

Internet nejprve začal existovat jako fórum pro vědce a učence k předávání informací a znalostí. Velký počet uživatelů na Internetu představuje nesmírnou základnu pro znalosti. Říká se, že existují alespoň dva lidé na síti se stejnými zájmy. Je jen otázka naléztí ho. Jestliže máte problém, jako otázku pro veřejné fórum nebo požádejte specializované fórum, vytvořenému pro zvláštní problém. Je velmi pravděpodobné, že někdo vám poskytne řešení zdarma. Jestliže uvidíte někoho položit otázku, na kterou máte otázku – zodpovězte ji! Internet se rozrostl protože vědci se chtěli podělit o nápady a zkušenosti. Nyní široká veřejnost má šanci udělat to samé.

Zapomeňte na chyby ostatních uživatelů

Lidé dělají chyby. Tak to vždycky bylo, a tak to vždycky bude. Internet je novým a komplikovaným prostředím pro spoustu lidí. My všichni jsme jednou byli noví na Internetu. takže když někdo udělá chybu, buďte přátelští. Pošlete email, nebo nějakým jiným způsobem mu dejte vědět, že to bylo špatné, ale nereagujte zbytečně podrážděně, ani nebuďte arogantní. Existuje šance, že i vy by jste tím porušovali netiketu v takových případech. Jestliže se uživatel nechová slušně, navzdory opakovaným upozorněním, kontaktujte Internet Service Provider takového uživatele. Pošlete email na adresu špatného používání nebo postmastera a zkopírujte to, co shledáváte porušujícího normy společenského chování. Jestliže uživatel odmítá naslouchat upozorněním od jiných, obvykle varování od providera má úspěch.

Příklady nežádoucího chování

Příklady věcí, na kterých by jste se za žádných okolností neměl jako zákazník Na-Net účastnit jsou:

- Nerozesílejte dopisy nebo pyramidové hry, kterými vyzýváte jiné uživatele k zasílání peněz nebo nekonečná sdělení takové skupině.
- Spamování v newsgroups. Což znamená posílání ohromného množství článků spoustě různých newsgroups. Ať již ten samý článek nebo různé jednotlivé. V mnoha případech tyto články jsou o něčem úplně jiném, než o čem diskutují skupiny, kterým je článek zaslán.
- Bombardování maily, kdy prostřednictvím emailu se snažíte sabotovat emailový systém zasíláním toho samého textu znova a znova tomu samému příjemci. Toto se počítá za sabotáž (záškodnictví).
- Zasílání mailů v obrovských množstvích bez předchozího schválení od providera.
- Hacking, kdy se jakýmkoliv způsobem snažíte nabourat do jiných systémů nebo prohledávat data pro napadnutelnost. Také se považuje za dobrý zvyk být slušný a vyvarovat se ubližovat jiným uživatelům.

Závěrem

Naším společným cílem je komunikace s ostatními lidmi, ať už formou přímé komunikace či hledáním informací na serverech. Posuňme tedy úroveň vzájemné komunikace na úroveň lidí 21. století.

Váš spolehlivý partner Na-Net